

Utbildningsinspektion i Herrgårdsgymnasiet

Gymnasieskola

Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Herrgårdsgymnasiet den 4 till den 6 september 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen.

Inspektionen riktas mot tre huvudområden: **Kunskaper, Normer och värden** samt **Ledning och kvalitetsarbete**. Bedömningarna av kvaliteten och av hur väl verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, läroplaner och övriga författningar för det offentliga skolväsendet. Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbsida (www.skolverket.se/Inspektion).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som inspektörerna lyfter fram i helhetsbedömningen åtgärdas. Åtgärderna ska redovisas till Skolverket vilket framgår av Skolverkets beslut. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid nästkommande inspektion.

Denna skriftliga rapport kompletteras med muntlig återrapportering av de ansvariga inspektörerna.

Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömning är dels dokument från kommunen och Herrgårdsgymnasiet, dels den information som samlats in under besöket. Även annan information om kommunen och skolorna som finns i Skolverkets nationella uppföljningssystem eller finns publicerat på annat sätt har använts.

I Herrgårdsgymnasiet intervjuades gymnasiechef, rektorer, lärare, elevhälsoteam och elever. Inspektörerna besökte även lektioner på olika program och årskurser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns i skolan utgör underlag för kvalitetsbedömningen.

Beskrivning av skolan

Herrgårdsgymnasiet	Antal elever
Gymnasieskola	670

Källa: *Skolans egna uppgifter*

Herrgårdsgymnasiet omfattar de åtta nationella programmen Byggprogrammet (BP) med de nationella inriktningarna husbyggnad, måleri, betong och anläggning, Elprogrammet (EC) med inriktningarna elteknik, elektronik och datorteknik, For-

donsprogrammet (FP) med de nationella inriktningarna personbilsteknik och transportteknik, Hantverksprogrammet (HV) med inriktning mot florist, Naturvetenskapsprogrammet (NV) med inriktningarna naturvetenskap och matematik och datavetenskap, Omvårdnadsprogrammet (OP), Samhällsvetenskapsprogrammet (SP) med inriktningarna samhällsvetenskap, språk, kultur och ekonomi, Teknikprogrammet (TE) med de lokala inriktningarna byggteknik, konstruktion och formgivning samt teknik och företagande samt det specialutformade programmet Anläggning – maskinteknik näraliggande Byggprogrammet. Vid Herrgårdsgymnasiet finns också det individuella programmet (IV) samt introduktionskurs för invandrare (IVIK).

Skolans verksamheter är till större delen samlade runt en administrationsbyggnad men programmen BP, FP:s inriktning transportteknik, HV samt OP är belägna ett stycke från skolan. All kärnämnesundervisning äger dock rum i huvudbyggnaden vilket gör att eleverna känner sig som en del av Herrgårdsgymnasiet.

Skolans ledningsgrupp består av en verksamhetschef med ansvar för såväl gymnasieskola som vuxenutbildning samt fyra rektorer av vilka två har ansvar för de nationella programmen och en har ansvar för IV. Den fjärde rektorn har ansvar bland annat för undervisningen i idrott och hälsa samt projektarbete.

Rektorn för IV ansvarar också för kommunens särskola som finns beskriven i en separat rapport. Gymnasiesärskolans verksamhet finns på Herrgårdsgymnasiet.

Helhetsbedömning

Inspektionen visar att flera områden kan utvecklas på Herrgårdsgymnasiet, vilka tillsammans kan leda till en ökad måluppfyllelse både avseende kursplanemål, program mål som läroplanens mål att uppnå och mål att sträva mot. Inspektörerna bedömer bland annat att elevernas rätt till delaktighet och inflytande över sin skoldag måste stärkas. För detta krävs emellertid att såväl personalens som elevernas kunskaper om program- och läroplansmål ökar.

Vid intervjuer med elever och lärare framkommer att eleverna saknar representativt inflytande över sin utbildning. Klassråd förekommer som regel inte, skolkonferens finns men saknar betydelse för eleverna då de inte vet vilka som företräder dem. Det finns utsedda representanter till elevråd på skolan men elevrådet får inte det stöd det behöver för att kunna utveckla fungerande arbetsformer. Såväl likabehandlingsplan som ordningsregler för skolan har upprättats utan medverkan från eleverna.

Skolverkets statistik visar att elevernas resultat i form av genomsnittlig betygspoäng ligger under genomsnittet för riket. Uppdelat på pojkar och flickor visar betygstatistiken att flickorna ligger i nivå med riket medan pojkarnas betygresultat är betydligt under riksgenomsnittet. Uppdelat per program visar statistiken att eleverna på sex av åtta nationella program når sämre resultat än motsvarande för riket. Resultatet mätt i andel elever med behörighet till högre studier, andel elever som fullföljt utbildningen inom fyra år samt andel elever med betyget minst godkänt på samtliga kurser ligger däremot något över nivån för riket.

I samtal med lärare framgår det att den kvalitetssäkring av betygsättning som sker är dels en jämförelse med resultaten på de nationella proven eller i förekommande fall gemensamma prov från provbanken, dels samtal med ämneskollegor på skolan. Kontakter med andra skolor eller kollegor i syfte att kvalitetssäkra bedömning och betygsättning är sällsynta i den mån de alls förekommer. Att skolan behöver utveckla sitt arbete på området styrks också av skolans kvalitetsredovisning för 2005/06 där det uttrycks att skolan under läsåret 2006/07 inom ramen för personalens kompetensutveckling skulle prioritera arbetet med bedömning och betygsättning.

Ett systematiskt kvalitetsarbete för ökad måluppfyllelse kräver att skolan i sin kvalitetsredovisning presenterar betygstatistiken liksom resultaten av arbetet med normer och värden. Det kräver också att skolan gör en analys av utfallet för att tillsammans med en utvärdering av undervisningen finna orsaker till resultatet för att kunna vidta åtgärder för en ökad måluppfyllelse. Vid Herrgårdsgymnasiet görs emellertid ingen sammanställning av vare sig de satta betygen eller resultatet av värdegrundsarbetet vilket gör att inspektörerna bedömer att det systematiska kvalitetsarbetet vid skolan kan utvecklas.

Inspektörerna konstaterar att skolan vare sig utreder behovet av stöd eller upprättar åtgärdsprogram varför det stöd eleverna får inte nödvändigtvis är det bästa. Som exempel kan nämnas att elever vilka inte nått betyget G i matematik A alla erbjuds 30 timmars förlängd studietid utan att det har utretts redan vid första indikationen om att eleven riskerade att inte nå målen, vilket stöd som eleven bäst skulle behöva under ordinarie kurs tid.

Inspektionen visar att skolans rektorer inte tar ansvar för den pedagogiska utvecklingen av skolan i enlighet med läroplanen. Som exempel kan nämnas att rektorn har ansvar för att det kommer till stånd samverkan mellan lärare i olika kurser så att eleverna får ett sammanhang i sina studier. Rektorer har heller inte valt att anpassa organisationen eller initierat pedagogiska diskussioner i syfte att utveckla ett samarbete mellan kärn- och karaktärsämnen, så kallad infärgning. Inspektörerna bedömer sammanfattningsvis att rektorer bör ta ett större ansvar för den pedagogiska utvecklingen av skolan samt ta ansvar för att ett systematiskt kvalitetsarbete för ökad måluppfyllelse kommer till stånd.

Brister som måste åtgärdas

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Herrgårdsgymnasiet saknar klassråd (4 kap. 3-4 §§ gymnasieförordningen).
- Skolan utreder inte behovet av särskilda stödåtgärder för elev då uppgift om ett eventuellt behov framkommit (8 kap. 1a § gymnasieförordningen).
- Företrädare för eleverna har inte medverkat vid utarbetandet av skolans ordningsregler (6 kap. 20b § gymnasieförordningen).

4 (18)

- Det saknas en arbetsplan för genomförandet av de fastställda målen för utbildningen (1 kap. 13 § gymnasieförordningen).
- Det finns lokala kurser där målen och/eller kunskapsnivå inte är angivna (1 kap. 6 § och 2 kap. 14 § gymnasieförordningen).
- Herrgårdsgymnasiets kvalitetsredovisning uppfyller inte förordningens krav. Elever och personal har inte medverkat vid utarbetandet av densamma (3-4 §§ förordning om kvalitetsredovisning inom skolväsendet m.m.).

Områden som är i behov av förbättringsinsatser

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser inom följande områden:

- Skolan bör utveckla elevernas möjligheter till inflytande över utbildningen.
- Skolan bör utveckla rutiner för att följa upp resultatet av verksamheten i syfte att utveckla undervisningen för att nå en ökad måluppfyllelse.
- Skolan bör utveckla sitt arbete med att tolka och tillämpa de nationella betygskriterierna.
- Skolan bör utveckla sin förmåga att ge eleverna fortlöpande information om sina studieresultat.
- Skolans rektorer bör intensifiera arbetet med att säkerställa att diskussioner mellan lärare i olika program, årskurser och skolor kommer till stånd för att skapa likvärdiga förutsättningar för undervisningen och bedömningen av eleverna.
- Skolan bör göra ytterligare ansträngningar för att få igång arbetet med samarbete mellan kärn- och karaktärsämnen.
- Skolan bör utveckla sin beredskap för att ge elever stödundervisning inom ramen för den ordinarie kurs tiden.
- Rektorerna bör utveckla sitt arbete med att leda den pedagogiska utvecklingen av skolan i linje med läroplanens mål.
- Skolan bör göra ytterligare ansträngningar för att se till så att all personal är utbildad för den undervisning de i huvudsak bedriver.
- Skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete i syfte att öka måluppfyllelsen.

Bedömningar

Nedan redovisas inspektionens bedömningar utifrån en fyrgradig kvalitetsskala enligt följande:

- *Mycket god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav *väl* uppfylls.
- *God* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav i *huvudsak* uppfylls.

- *Mindre god* kvalitet innebär att styrdokumentens mål och krav endast *delvis* uppfylls.
- *Ej godtagbar* kvalitet innebar en *ansvärd avvikelse* från styrdokumentens mål och krav.

1 KUNSKAPER

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att varje elev ska nå de nationella målen för lärandet uttryckta i läroplan och kursplaner. Inspektörerna granskar om utbildningen ger kunskaper i vid mening, såväl fakta och förståelse som färdigheter och förmåga att exempelvis utvärdera sitt eget lärande och att arbeta självständigt. Vidare granskas vilka förutsättningar kommun och skola ger för att eleverna ska nå målen.

1.1 Kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- eleverna tillägnar sig goda kunskaper i de kurser som ingår i elevens studieprogram,
- eleverna tillägnar sig kunskaper i förhållande till läroplanens mål,
- eleverna fullföljer utbildningen inom utbildningstiden.

Kommentar: Skolverkets statistik visar att elevernas kunskapsresultat i form av genomsnittlig betygspoäng ligger under genomsnittet för riket. Flickornas resultat ligger emellertid i nivå med rikets medan pojkarnas resultat är betydligt lägre än snittet för riket. Andelen elever med behörighet till högskola och andelen elever som fullföljt sin utbildning inom fyra år är i nivå med eller bättre än riket. Se vidare tabell bilaga 1.

Skolan följer inte upp elevernas måluppfyllelse i förhållande till läroplanens mål varför detta inte kan kommenteras av inspektörerna.

1.2 Uppföljning av kunskapsresultat

Inom detta bedömningsområde har granskats:

- om resultatet av skolans verksamhet följs upp kontinuerligt så att undervisningsmål och metoder ständigt kan prövas och utvecklas i förhållande till styrdokumentens krav,

Bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Uppföljning av kunskapsresultat är att det är av mindre god kvalitet. Andelen elever som fullföljer utbildningen inom fyra år är i nivå med riket. Elevernas kunskapsresultat analyseras emellertid inte i syfte att utveckla undervisningen varför inspektörerna bedömer att Herrgårdsgymnasiet i flera avseenden kan utveckla arbetet med att följa upp elevernas kunskapsresultat.

Uppföljning av skolans verksamhet

Skolans verksamhet måste utvecklas så att den svarar mot uppställda mål. För att en skola ska utvecklas måste den fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder.

Vid intervjuer med rektorer och lärare framkommer att det inte finns några rutiner för att följa upp resultaten av skolans verksamhet på ett systematiskt sätt.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla rutiner för att följa upp resultatet av verksamheten i syfte att utveckla undervisningen för att nå en ökad måluppfyllelse.

1.3 Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat

Inom detta bedömningsområde har granskats om:

- lärarna fortlöpande ger varje elev information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna,
- eleven minst en gång per termin ges en samlad information om sin kunskapsutveckling och studiesituation (utvecklingssamtal) med den individuella studieplanen som grund,
- lärarna redovisar för eleverna på vilka grunder betygssättning sker,
- lärarna vid betygssättning utnyttjar all tillgänglig information om elevens kunskaper i förhållande till kraven i kursplanen,
- lärarna även beaktar sådana kunskaper som en elev tillägnat sig på andra sätt än genom den aktuella undervisningen,
- lärarna beaktar såväl muntliga som skriftliga bevis på kunskaper,
- läraren vid betygssättningen gör en allsidig bedömning kunskaperna och därvid beaktar hela kursen,
- läraren vid betygssättningen använder de betygskriterier som finns för kurser och projektarbete,
- lärarna använder nationella ämnesprov som ett hjälpmedel för att bedömningsgrunderna ska bli så enhetliga som möjligt över landet,
- rektorn ansvarar för att elevernas betyg antecknas i en betygs katalog och att betygen finns samlade för varje enskild elev.

Bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Bedömning, betygssättning och kommunikation av resultat är att det är av mindre god kvalitet. Inspektörerna kan konstatera att utvecklingssamtal genomförs i enlighet med författningarna. Däremot varierar det i vilken grad lärarna tillsammans med eleverna utvärderar verksamheten. Det är inte heller allmänt förekommande att lärarna kontinuerligt informerar eleverna om såväl utvecklingsbehov som framgångar i studierna. Ledningen för skolan har under läsåret 2006/07 tagit initiativ till att utveckla skolans förmåga att kvalitetssäkra bedömning och betygssättning, men på detta område finns det fortfarande ett stort utvecklingsbehov.

Nationellt fastställda betygsriterier

Enligt läroplanen uttrycker betygen i vad mån den enskilde eleven har uppnått de kunskapsmål som uttrycks i kursplanen för respektive kurs och som definieras i betygsriterier. Vid betygssättningen ska läraren använda dessa betygsriterier enligt gymnasieförordningen.

Vid Herrgårdsgymnasiet använder sig lärarna av de nationellt fastslagna betygsriterierna. Vid intervju med rektorerna framkom dock att det finns lärare inom skolan som använder sig av kriterier som inte är relevanta vid betygssättningen. Inspektörerna fann vidare att samtliga elever i två parallellklasser inom FPTP i tre kurser erhållit betyget G av sina respektive lärare. I övriga kurser på programmet, såväl kärnämnes- som karaktärsämneskurser hade eleverna i de båda klasserna fått betyg från IG till MVG. Som förklaring till detta har lärare uppgett att utformningen av och nivån på de nationella betygsriterierna för kurserna inte gör det möjligt för eleverna att uppnå VG respektive MVG. Inspektörerna fann också indikationer på att lärarnas arbete med att tillsammans med eleverna relatera den planerade undervisningen till de nationella målen och betygsriterierna kan utvecklas.

Inspektörerna bedömer sammantaget att skolan bör utveckla sitt arbete med att tolka och tillämpa de nationella betygsriterierna. Se vidare Skolverkets allmänna råd om likvärdig bedömning och betygssättning.

Information

Läraren ska fortlöpande ge varje elev information om elevens utvecklingsbehov och framgångar i studierna.

I intervjuer med elever och lärare framkommer det att eleverna i huvudsak inte får fortlöpande information av ovanstående art.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sin förmåga att ge eleverna fortlöpande information om sina studieresultat.

Samverkan mellan lärare

Det är viktigt att det förs diskussioner om de lokala tolkningarna av kursplaner och

betygskriterier mellan lärare i olika program, årskurser och skolor, både för att inspirera och lära av varandra och för att skapa likvärdiga förutsättningar för undervisningen och bedömningen av elever i skolan och i olika skolor. Rektor ansvarar för att sådana diskussioner kommer till stånd.

Inspektionen har visat att samverkan om bedömning och betygsättning mellan lärare på Herrgårdsgymnasiet förekommer i liten omfattning. Samverkan med lärare på andra skolor förekommer i ringa omfattning.

Inspektörerna bedömer att skolans rektorer bör intensifiera arbetet med att säkerställa att sådana diskussioner kommer till stånd.

1.4 Genomförande av utbildningen

Inom detta område granskas om:

- undervisningen inriktas mot läroplanens och kursplanernas mål att sträva mot,
- undervisningen är saklig och allsidig,
- samtliga olika kunskapsformer fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet betonas i undervisningen,
- undervisningen bedrivs i demokratiska arbetsformer,
- eleverna ges möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och ta ansvar för sina studieresultat,
- samverkan sker både med andra lärare i skolan och med arbetslivet, med universiteten och högskolorna och med samhället i övrigt,
- varje elev har en individuell studieplan.

Bedömning av området Genomförande av utbildningen:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Genomförande av utbildningen är att det är av ej godtagbar kvalitet. För att bedöma området har inspektörerna intervjuat lärare, elever och rektorer, studerat dokument och gjort lektionsbesök i olika årskurser och på olika program. Inspektörerna har vid sina lektionsbesök sett undervisning av varierande kvalitet.

Inspektörerna kan dock konstatera att Herrgårdsgymnasiet inte lever upp till läroplanens skrivningar om elevernas ansvar och inflytande. Undervisningen inriktas inte i första hand mot läroplanens eller kursplanernas mål att sträva mot.

Vidare är läroplanen tydlig med att lärare i olika kurser ska samverka så att eleverna får ett sammanhang i sina studier. Inför innevarande läsår har rektorerna organiserat kärnämnesundervisningen för att möjliggöra infärgning, men vid tiden för inspektionen hade detta arbetssätt ännu inte kommit igång.

Undervisningens inriktning

Mål att sträva mot anger inriktningen på skolans arbete. De anger därmed önskad kvalitetsutveckling i skolan.

Inspektionen har visat att undervisningen vid Herrgårdsgymnasiet till större delen präglas av kursplanernas mål medan läroplanens mål sätter ett mindre avtryck i verksamheten. I intervju med lärare uppger sig dessa ha bristande kännedom om läroplanens mål.

Se vidare i kommunrapporten för bedömning av undervisningens inriktning.

Demokratiska arbetsformer och elevinflytande

Enligt skollagen ska eleverna ha inflytande över hur deras utbildning utformas. Det är enligt 1994 års läroplan för de frivilliga skolformerna inte tillräckligt att i undervisningen förmedla kunskap om grundläggande demokratiska värden. Undervisningen ska bedrivas i demokratiska arbetsformer och utveckla elevernas förmåga och vilja att ta personligt ansvar och aktivt deltaga i samhällslivet. Elevernas möjligheter att utöva inflytande på undervisningen och att ta ansvar för sina studieresultat förutsätter att skolan klargör utbildningens mål, innehåll och arbetsformer, liksom vilka rättigheter och skyldigheter eleverna har. För varje klass eller motsvarande i gymnasieskolan ska det enligt gymnasieförordningen finnas ett klassråd.

Inspektionen har funnit att elevernas inflytande över den egna lärsituationen är bristfälligt. Klassråd förekommer inte och det elevråd som finns ges inte det stöd det behöver för att kunna fungera. Skolkonferens finns men de elever inspektörerna samtalat med vet inte vilka som företräder dem i detta forum. Vidare uppger elever vid intervju att de saknar kännedom om såväl läroplanens mål som programmålen för utbildningen. Eleverna uppger att lärarna går igenom målen i kursplanerna i början av terminen, men målen diskuteras sällan under utbildningens gång. Flertalet lärare instämmer i att det finns utrymme att diskutera målen i högre utsträckning.

Enligt både lärare och elever deltar eleverna i mycket begränsad omfattning i val av stoff och arbetsformer med utgångspunkt i målbeskrivningar från läroplan, program mål och kursplaner. Denna form av inflytande förutsätter att eleverna vet vad de kan ha inflytande över, det vill säga att de känner till de nationella målen vilket eleverna vid skolan inte gör. Vissa lärare menar att eleverna ges möjlighet till inflytande genom att de får välja redovisningsformer. Detta sätt att ge inflytande på är enligt inspektörernas bedömning inte tillräckligt för att intentionerna i läroplanen ska efterlevas.

Eleverna vill dock framhålla att de alltid har lätt för att prata med lärarna, men då inte om frågor som gör det möjligt för eleverna att ta ett successivt större ansvar för sitt lärande.

Inspektörerna bedömer att skolan inte ser till att eleverna får ett verkligt inflytande på arbetssätt, arbetsformer och innehåll i undervisningen. Inspektörerna bedömer också att skolan inte har klassråd i enlighet med kraven i förordningen.

Samverkan inom och utom skolan

Genom samverkan mellan lärare och mellan skolan och det omgivande samhället skapar man en helhet för elevernas lärande.

Skolan samverkar aktivt med näringslivet och det omgivande samhället. Däremot är

samverkan mindre vanlig mellan karaktärsämneslärare och kärnämneslärare. En förklaring till detta uppges vara att skolan hittills varit tvungen att föra samman elever från flera klasser i kärnämnesundervisningen vilket försvårat infärgning. Inför innevarande läsår har skolan dock satsat på att organisera även kärnämnesundervisningen programvis vilket enligt skolan ökar möjligheten till samverkan mellan kärn- och karaktärsämneslärare.

Inspektörerna bedömer att skolan bör göra ytterligare ansträngningar för att få igång arbetet med samverkan mellan kärn- och karaktärsämneslärare.

1.5 Anpassning av verksamheten till elevernas behov

Inom detta område granskas om:

- undervisningen anpassats till varje elevs förutsättningar, behov och kunskapsnivå,
- arbetet organiseras så att eleven utvecklas efter sina förutsättningar och samtidigt stimuleras att använda och utveckla hela sin förmåga,
- alla som arbetar i skolan hjälper elever som har behov av särskilt stöd,
- skolan ger stödundervisning om det befaras att eleven inte når de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller av andra skäl behöver särskilt stöd,
- skolan utarbetar åtgärdsprogram för elever i behov av särskilt stöd,
- individuellt program möter elevers behov av studier,
- en elev som behöver det får studiehandledning på sitt modersmål.

Bedömning av området Anpassning av verksamheten och särskilt stöd:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Anpassning av verksamheten och särskilt stöd är att det är av mindre god kvalitet. Inspektionen har visat att Herrgårdsgymnasiet har goda möjligheter att anpassa verksamheten efter elevernas behov och att ge det stöd eleverna har rätt till. Skolan har tillgång till personal med specialpedagogisk kompetens och eleverna ges också möjlighet att vid behov få mer tid i olika kurser. Inspektionen har emellertid också visat att behov av stödåtgärder inte rutinmässigt utreds då man befarar att en elev inte når målen för en kurs. Detta gör att det stöd som sätts in inte alltid är det stöd som bäst gagnar eleven och också att stödinsatserna sätts in för sent.

Stödundervisning

En elev ska ges stödundervisning om det kan befaras att eleven inte kommer att nå de kunskapsmål som anges i kursplanerna eller om eleven av andra skäl behöver särskilt stöd.

Vid tiden för inspektionen hade skolans stödfunktion utarbetat en åtgärdstrappa vilken skolans lärare ska arbeta efter när de upplever att en elev är i behov av stöd. Trots denna åtgärdstrappa får många elever stöd först efter att kursen är genomförd. Många elever erbjuds emellertid inte stöd av specialpedagog eller speciallärare utan får i stället stöd i form av mer tid i kursen.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sin beredskap för att ge elever stöd-undervisning inom ramen för den ordinarie kurstiden.

Åtgärdsprogram

Om det genom uppgifter från skolans personal, en elev, elevens vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att en elev kan ha behov av särskilda stödåtgärder, ska rektor se till att behovet utreds. Om utredningen visar att eleven behöver särskilt stöd, ska rektorn se till att ett åtgärdsprogram utarbetas.

Intervjuer med rektorer och lärare har visat att skolan inte regelmässigt utreder om en elev har behov av särskilda stödåtgärder när det har framkommit att eleven kan ha behov av särskilda stödåtgärder. Härav följer att åtgärdsprogram inte upprättas för de elever som behöver det.

Inspektörerna bedömer att skolan inte utreder behovet av särskilda stödåtgärder för elev då uppgifter om ett eventuellt behov framkommit.

2 NORMER OCH VÄRDEN

Inom detta granskningsområde behandlas skolans arbete för att främja vårt samhälles demokratiska värderingar och för att hos eleverna utveckla normer och värden i enlighet med styrdokumentet för vårt skolväsende.

Enligt skollagen ska utbildningen för barn och ungdom främja deras utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar. I läroplanerna framhålls att barnen och eleverna ska utveckla förståelse och respekt för alla människors lika värde. Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet. Eleverna ska också utveckla sin förmåga att göra och uttrycka medvetna etiska ställningstaganden och eleverna ska kunna ta ett allt större ansvar för det egna arbetet och för miljön.

2.1 Normer och värden i studiemiljö och samvaro

Inom detta område granskas om:

- personalen medverkar till att utveckla elevernas känsla för samhörighet, solidaritet och ansvar för människor också utanför den närmaste gruppen,
- lärarna visar respekt för den enskilda eleven och i det vardagliga arbetet har ett demokratiskt förhållningssätt,
- personalen aktivt motverkar trakasserier mot och förtryck av individer och grupper,
- skolan och lärarna bedriver ett aktivt värdegrundsarbete,

12 (18)

- likabehandlingsplanen är upprättad i enlighet med lagen,
- skolan har ordningsregler som är utarbetade i samverkan med personal och elever.

Bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Normer i studiemiljö och samvaro är att det är av mindre god kvalitet. Eleverna på Herrgårdsgymnasiet trivs i sin skola och känner sig trygga. Enligt de intervjuer inspektörerna genomfört förekommer inte trakasserier eller annan kränkande behandling. Skolan arbetar emellertid inte strukturerat med värdegrundsfrågor men diskussioner förs i klasserna, oftast då det redan inträffat situationer eller händelser. De ordningsregler som finns har utarbetats utan medverkan av lärare samt övrig personal och företrädare för eleverna. Likabehandlingsplanen uppfyller inte lagens krav.

Ordningsregler

Skolverket vill uppmärksamma kommunen på att det från och med den 1 juli 2006 införts förändringar i skolformsförordningarna när det gäller ordningsregler i skolan. Rektorn har ansvar för att det finns ordningsregler för varje skola och att ordningsreglerna utarbetas och följs upp under medverkan av lärare och övrig personal samt företrädare för eleverna. Det är viktigt att alla känner sig involverade i arbetet med att utforma dessa ordningsregler.

Intervjuer med elever och personal har visat att eleverna inte givits möjlighet att medverka vid utarbetandet av de ordningsregler för Herrgårdsgymnasiet som inspektörerna tagit del av har.

Inspektörerna bedömer att företrädare för eleverna inte har medverkat vid utarbetandet av Herrgårdsgymnasiets ordningsregler.

Likabehandlingsplan

Skolverket vill uppmärksamma kommunen på att det från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (SFS 2006:67). Lagens ändamål är att främja barn och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder och att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling. Kommunen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje verksamhet. I planen ska åtgärder redovisas och den ska följas upp varje år. Vid inspektionstillfället hade Herrgårdsgymnasiet ett handlingsprogram mot kränkande behandling. Programmet var dock okänt för såväl elever som många av lärarna. Programmet innehöll heller ingen redovisning av verksamhetens behov utifrån en aktuell kartläggning, som utgångspunkt för vilka insatser som avses påbörjas och genomföras under det kommande året. Inspektörerna förutsätter

att skolan utvecklar sin likabehandlingsplan i samverkan med och baserar den på en aktuell kartläggning för att kunna möta skolans behov av främjande åtgärder för likabehandling.

Eftersom ansvaret för upprättande av likabehandlingsplaner i kommunen inte har överlåtits till rektorerna sker bedömningen av likabehandlingsplanerna i den för kommunen övergripande rapporten.

3 LEDNING OCH KVALITETSARBETE

Inom detta granskningsområde behandlas verksamhetens ledning och personal och hur kommunen och skolan följer de nationella bestämmelserna som omfattar dessa grupper. Inspektionen granskar dessutom rektors och personalens ansvarstagande för skolans målinriktning och myndighetsutövning samt hur kommunens och skolans uppföljningssystem fungerar för att säkra och förbättra kvaliteten i utbildningen.

3.1 Rektors ansvar

Inom detta område granskas om:

- rektor håller sig förtrogen med det dagliga arbetet,
- rektorn särskilt verkar för att utbildningen utvecklas,
- rektor som pedagogisk ledare tar ansvar för att verksamheten inriktas på att nå de riksgiltiga målen,
- rektor fattar beslut enligt bestämmelserna.

Bedömning av området Rektors ansvar:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Rektors ansvar är att det är av mindre god kvalitet. Inspektörerna bedömer efter intervjuer med elever och personal att rektorerna är förtrogna med den dagliga verksamheten. Rektorerna kan dock utveckla sin förmåga att driva den pedagogiska utvecklingen. Rektorerna måste också tillse att en arbetsplan upprättas.

Rektor som pedagogisk ledare

Som pedagogisk ledare för skolan och som chef för lärarna och övrig personal i skolan har rektorn det övergripande ansvaret för att verksamheten som helhet inriktas på att nå de riksgiltiga målen.

Vid inspektörernas besök framkom vid intervjuer med personalen att dessa saknar en pedagogisk diskussion på skolan. Personalen känner inte till i vilken riktning rektorerna vill driva den pedagogiska utvecklingen av skolan. Det finns en verksamhetsplan för Herrgårdens rektorsområde vilken är framtagna centralt. Det finns

däremot ingen arbetsplan vilken är utarbetad under medverkan av lärare och övrig berörd personal samt företrädare för eleverna. Enligt intervjuad personal är den pedagogiska utvecklingen beroende av den enskilde lärarens behov och intresse och sker ofta utan rektorernas vetskap. Den pedagogiska utvecklingen ger därför inte intryck av att följa någon gemensam linje. Rektorerna vill dock framhålla att en timme per vecka är avsatt för lärarna i de olika ämnena att diskutera hur man ska nå en ökad måluppfyllelse.

Inspektörerna bedömer att rektorerna bör utveckla sitt arbete med att leda den pedagogiska utvecklingen av skolan i linje med läroplanens mål. Rektorerna måste också tillse att en arbetsplan upprättas för skolan.

3.2 Personalens utbildning och kompetensutveckling

Inom detta område granskas om:

- lärarna har utbildning avsedd för den undervisning de i huvudsak bedriver,
- lärarna har kunskap om gällande bestämmelser,
- lärarna får möjligheter till den kompetensutveckling som krävs för att professionellt kunna utföra sina uppgifter,
- rektor genom utbildning och erfarenhet har förvärvat pedagogisk insikt.

Bedömning av området Personalens utbildning och kompetens:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
	X		

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Personalens utbildning och kompetens är att det är av mindre god kvalitet. Flertalet lärare är utbildade för den undervisning de i huvudsak bedriver. Obehöriga lärare ges möjlighet att via fortbildning få behörighet. Som tidigare nämnts har lärare i intervjuer uppgivit att deras kännedom och kunskaper om såväl läroplanen som programmålen är begränsad.

Personalens utbildning

Enligt skollagen ska lärarna vara utbildade för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Herrgårdsgymnasiet präglas av att en förhållandevis stor andel av utbildningarna är yrkesförberedande. Vid skolan finns ett antal yrkeslärare vilka inte är utbildade för den undervisning de bedriver. I flera fall genomgår dessa lärare nu en behörighetsgivande utbildning.

Inspektörerna bedömer att skolan bör göra ytterligare ansträngningar för att se till så att all personal är utbildad för den undervisning de i huvudsak bedriver.

Personalens insikt i de författningar som styr

Kommuner och landsting ska se till att lärare, förskollärare och fritidspedagoger

som undervisar har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet, särskilt de föreskrifter som anger målen för utbildningen.

De intervjuer inspektörerna genomfört med lärare och rektorer har visat att lärares kännedom om läroplanen och övriga föreskrifter som gäller för det offentliga skolväsendet är begränsad.

En förutsättning för att all personal ska kunna vara delaktig i skolans utveckling för ökad måluppfyllelse är att de har insikter om målen i de nationella styrdokument. Se vidare i kommunrapporten för bedömning av personalens insikt i de författningar som styr.

3.3 Tillgång till likvärdig utbildning

Inom detta område granskas om:

- varje elev erbjuds den garanterade undervisningstid som anges för respektive program,
- skolan erbjuder eleverna valmöjligheter i enlighet med författningarna,
- eleverna informeras och vägleds inför val av kurser, fortsatt utbildning och yrkesverksamhet och informationen motverkar sådana begränsningar i valet som grundar sig på kön och på social eller kulturell bakgrund,
- eleverna har tillgång till handledning och läromedel av god kvalitet samt andra hjälpmedel för att söka och utveckla kunskaper, bl.a. bibliotek, datorer och andra tekniska hjälpmedel,
- utbildningen är avgiftsfri.

Bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
		X	

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Tillgång till likvärdig utbildning är att det är av mindre god kvalitet. Inspektionen har funnit att elevernas tillgång till utbildning är god. Eleverna erbjuds den garanterade undervisningstiden och de får göra de val de har rätt till. Vidare har eleverna tillgång till läromedel, datorer och bibliotek och lokalerna är ändamålsenliga för en modern utbildning. Det finns dock ett antal lokala kurser vilka inte lever upp till de nationella kraven.

Lokala kurser

Enligt gymnasieförordningen får styrelsen för utbildningen besluta om inrättandet av lokala kurser. Av kursplanen ska framgå dels kursens mål, dels den kunskapsnivå som alla elever minst ska ha uppnått vid kursens slut. Kursplanen ska ge utrymme för läraren och eleverna att själva planera undervisningen.

Inspektörerna har fått ta del av kursplanerna för de lokala kurserna vid Herrgårdsgymnasiet. Det finns kurser som saknar en beskrivning av målen för kursen, två kurser är med undantag för kursbeteckningen identiska, någon kurs beskrivs enbart med en lektionsplanering där varken mål eller kunskapsnivå anges.

Inspektörerna bedömer att flera av de lokala kurserna inte lever upp till de nationella kraven.

3.4 Kvalitetsarbete

Inom detta område granskas om:

- skolan fortlöpande ifrågasätter sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder i syfte att utveckla sin verksamhet,
- att det finns en arbetsplan,
- att det som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten finns en skriftlig kvalitetsredovisning,
- att kvalitetsredovisningen innehåller en bedömning av i vilken mån de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser att vidta för ökad måluppfyllelse.

Bedömning av området Kvalitetsarbete:

Ej godtagbar kvalitet	Mindre god kvalitet	God kvalitet	Mycket god kvalitet
X			

Motivering: Inspektörernas sammanvägda bedömning av området Kvalitetsarbete är att det är av ej godtagbar kvalitet. Styrdokumentet ställer krav på skolan att ständigt utveckla sin kvalitet för en ökad måluppfyllelse. Detta utvecklingsarbete måste ske i samverkan mellan ledning och personal. Ledningens initiativ till kvalitetsutvecklingsarbete når inte ut till de olika arbetslagen.

Systematiskt kvalitetsarbete

För att en skola ska utvecklas måste den enligt läroplanen fortlöpande ifrågasätta sina undervisningsmål och arbetsformer, utvärdera sina resultat och pröva nya metoder.

Herrgårdsgymnasiet analyserar inte elevernas resultat. Intervjuer med såväl lärare som rektorer har visat att organisation, metoder och arbetsformer inte är föremål för utvärdering och analys i syfte att öka måluppfyllelsen. Vid intervjuerna framkommer det att det kvalitetsutvecklingsarbete som äger rum sker på initiativ av den enskilde läraren inte är en del av ett medvetet och strukturerat arbete i syfte att öka måluppfyllelsen. Ledningens initiativ till kvalitetsutvecklingsarbete når inte ut till de olika arbetslagen vilket bland annat visar sig av att lärarna inte är medvetna om att det förra läsårets kompetensutvecklingsinsats för att utveckla en rättvis och likvärdig bedömning och betygsättning varit en del av skolans kvalitetsarbete enligt kvali-

tetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer att skolan bör utveckla sitt kvalitetsarbete i syfte att öka måluppfyllelsen.

Kvalitetsredovisning

Varje skola som ingår i det offentliga skolväsendet ska årligen upprätta en skriftlig kvalitetsredovisning som ett led i den kontinuerliga uppföljningen och utvärderingen av verksamheten. Kvalitetsredovisningen ska innehålla en bedömning av i vilken utsträckning de nationella målen för utbildningen har förverkligats och en redogörelse för vilka åtgärder skolan avser vidta för ökad måluppfyllelse. Skolans kvalitetsredovisning ska utarbetas under medverkan av lärare, övrig personal och elever.

Herrgårdsgymnasiets kvalitetsredovisning för 2005/06 är till sin form mer en verksamhetsberättelse än en kvalitetsredovisning. Elevernas resultat återges i form av resultat på nationella prov och satta betyg i kurserna matematik A och B, svenska B och engelska A. Resultaten i övriga kurser redovisas inte. Vidare framgår av intervjuer att vare sig elever eller personal medverkat vid utarbetandet av kvalitetsredovisningen.

Inspektörerna bedömer att Herrgårdsgymnasiets kvalitetsredovisning inte uppfyller förordningens krav. Elever och personal har inte medverkat vid utarbetandet därav.

2008-02-11 Göteborg

Sven-Olof Lundin

Birgit Persson

Bilaga 1

Herrgårdsgymnasiet

Resultatmått från nationell statistik						
	Genomsnittlig betygspoäng ¹		Andel elever med högskolebehörighet (procent)		Andel elever med slutbetyg efter 4 år (procent)	
År	Kommunen	Riket	Kommunen	Riket	Kommunen	Riket
2004	13,2	14,1	89,0	89,4	80,5	80,9
2005	13,2	14,1	91,5	88,9	79,6	76,0
2006	13,4	14,1	90,3	89,2	79,5	74,9

Källa. *Skolverkets statistik*

¹ Genomsnittlig betygspoäng: Alla betygssatta kurser är medräknade, kursens poäng har multiplicerats med vikt för betyg (IG=0, G=10, VG=15, MVG=20) samt dividerats med poängsumman för respektive nationellt program.